

Sygn. akt X Ga 12/15

X Gz 2/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 26 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu X Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Tomasz Chojnacki

Sędziowie SSO Jolanta Wątrowska

SSO Wanda Migdał

Protokolant st.sekr.sąd. Małgorzata Kotecka

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2015 r., w P.

na rozprawie

sprawy

z powództwa Przedsiębiorstwo Handlowo-Produkcyjne (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

oraz zażalenia pozwanego na punkt 2

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. z dnia 11 września 2014 r. sygn. akt IX GC 2395/13.

I. oddala apelację,

II. zmienia rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie 2 wyroku w ten sposób, że: obciąża strony kosztami postępowania w zakresie przez nie poniesionym,

III. kosztami w postępowaniu apelacyjnym i zażaleniowym obciąża strony w zakresie przez nie poniesionym.

SSO Jolanta Wątrowska SSO Tomasz Chojnacki SSO Wanda Migdał

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 września 2012 r., wniesionym w dniu 19 września 2012 r. do Sądu Okręgowego w Poznaniu, Przedsiębiorstwo Handlowo – Produkcyjne (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wniosło o zasądzenie od (...) spółki akcyjnej w P. kwoty 172.759,59 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lipca 2012 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 44.711,55 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż zawarł w dniu 30 stycznia 2012 r. z wykonawcą inwestycji „Aglomeracja M. – P.: Modernizacja Stacji (...) Etap II”, reprezentowanym przez (...) spółkę akcyjną, umowę o roboty budowlane nr (...). Inwestorem w ramach przedmiotowej budowy był (...) spółka akcyjna, który w dniu 21 lutego 2012 r. zaakceptował kontrakt z dnia 30 stycznia 2012 r., zawarty pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą. W wykonaniu ww. umowy powód wykonał roboty budowlane związane z pracami ziemnymi i rozbiórkowymi (przygotowanie terenu pod budowę), których specyfikacja została określona w załącznikach do umowy. Po należyтым wykonaniu prac powód w dniu 23 maja 2012 r. wystawił wykonawcy fakturę VAT nr (...) na kwotę 44.711,55 złotych, określając termin płatności na dzień 22 czerwca 2012 r. wraz z protokołem wykonanych robót w okresie od dnia 1 kwietnia 2012 r. do dnia 30 kwietnia 2012 r., zatwierdzonym przez Dyrektora Finansowego Kontraktu. Następnie w dniu 21 czerwca 2012 r. powód wystawił wykonawcy fakturę VAT nr (...) na kwotę 172.759,59 złotych, określając termin płatności na dzień 21 lipca 2012 r., wraz z protokołem wykonanych robót w okresie od dnia 1 maja 2012 r. do dnia 21 czerwca 2012 r., również zatwierdzonym przez Dyrektora Finansowego Kontraktu. Pomimo upływu określonych przez powoda terminów płatności oraz wezwania do zapłaty inwestora pismem z dnia 22 czerwca 2012 r., zarówno wykonawca jak i inwestor nie uiszcili należności. Wskazano, iż w sprawie wynikającej z tego samego stosunku prawnego, jednakże dotyczącego innego etapu robót za które wystawiono fakturę VAT nr (...), w dniu 21 sierpnia 2012 r. został wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu prawomocny już nakaz zapłaty (sygn. akt IX GNc 950/121). Podniesiono także, iż Dyrektor Finansowy Kontraktu zaakceptował protokół wykonanych robót, których wartość powód wyliczył na łączną kwotę 481.011,54 złotych, a co powinno zostać potraktowane jako zaakceptowanie rachunku przez dłużnika.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 21 września 2012 r. (sygn. akt IX GNc 1149/12) Sąd Okręgowy w Poznaniu orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W zarzutach z dnia 8 października 2012 r., wniesionych w ustawowym terminie, pozwany zaskarżył w części nakaz zapłaty z dnia 21 sierpnia 2012 r., w zakresie żądania zasądzenia kwoty 17.768,83 złotych, całości odsetek oraz kosztów postępowania, wnosząc o oddalenie powództwa w części przekraczającej kwotę 199.702,31 złotych, oddalenie powództwa w zakresie żądania zasądzenia odsetek ustawowych oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 2.417,00 złotych.

W uzasadnieniu pozwany przyznał, iż w dniu 30 stycznia 2012 r. powód zawarł umowę o roboty budowlane nr (...) z wykonawcą inwestycji „Aglomeracja M. – P.: Modernizacja Stacji (...) Etap II”, reprezentowanym przez (...) S.A. Przyznano, iż inwestorem ww. inwestycji był pozwany. Nie było również sporne, iż w dniu 23 maja 2012 r. powód wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 44.711,55 złotych. Pozwany nie kwestionował wysokości faktury ani ilości wykonanych robót podnosząc jednak, iż faktura została wystawiona niezgodnie z umową jako przedwczesna, a zatem żądanie zasądzenia odsetek za zwłokę było bezzasadne. Warunki płatności wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez powoda określał § 7 umowy, zgodnie z którym miał on prawo wystawić faktury tylko za roboty faktycznie wykonane i potwierdzone przez inżyniera kontraktu w książce obmiarów oraz zatwierdzonych przez kierownika budowy zamawiającego w protokole odbioru elementów robót. Faktura nr (...) została wystawiona przez powoda w dniu 23 maja 2012 r., a roboty objęte fakturą zostały zatwierdzone i wpisane do księgi obmiarów prowadzonej przez inżyniera kontraktu dopiero w dniu 12 czerwca 2012 r. Tym samym w dniu 23 maja 2012 r. brak było podstaw do wystawienia faktury, która mogła zostać wystawiona dopiero po dniu 12 czerwca 2012 r. Wobec powyższego pozwany żądanie zasądzenia odsetek ustawowych uznawał za nieuzasadnione, a roszczenie powoda za niewymagalne (faktura została wystawiona niezgodnie z umową, a wykonawca powinien był ją zwrócić wystawcy). Odnośnie faktury VAT nr (...) z dnia 21 czerwca 2012 r. na kwotę 172.759,59 złotych pozwany również podnosił, iż została wystawiona przedwcześnie, albowiem część robót została wpisana do księgi obmiaru dopiero po wystawieniu faktury, a część robót nie została zatwierdzona. Faktura została wystawiona w dniu 21 czerwca 2012 r., a część robót zostało wpisanych do księgi obmiaru dopiero w lipcu 2012 r. i w sierpniu 2012 r. Tym samym pozwany podkreślał, iż w dniu 21 czerwca 2012 r., zgodnie z umową, brak było podstaw do wystawienia faktury nr (...), a żądanie zasądzenia odsetek ustawowych było nieuzasadnione. Pozwany kwestionował nadto zasadność dochodzenia należności podstawowej w wysokości 14.446,20 złotych netto (17.768,83 złotych brutto) wraz z odsetkami, ponieważ roboty na taką kwotę nie zostały zatwierdzone przez inżyniera kontraktu i wpisane do księgi obmiaru, a mimo to

zostały ujęte przez powoda w fakturze nr (...) z dnia 21 czerwca 2012 r. Pozwany wniósł o nieobciążanie go kosztami postępowania na podstawie art. 101 i 102 kpc podnosząc, iż powództwo zostało wniesione do Sądu przedwcześnie, na podstawie nieprawidłowo wystawionych dokumentów rozliczeniowych (faktur), a pozwany nie kwestionował samej zasady odpowiedzialności za płatności na podstawie art. 647¹ kc, prosząc jedynie powoda o czas na prawidłową weryfikację niezbędnej dokumentacji.

W piśmie procesowym z dnia 17 grudnia 2012 r. powód podtrzymał stanowisko wyrażone w pozwie, wnosząc o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w całości oraz o oddalenie wniosku o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu. Powód podkreślał, iż wykonał wszystkie prace objęte umową, a na etapie odbioru robót nie zgłaszano żadnych zastrzeżeń co do jakości i terminowości wykonanych prac. Weryfikacja i zatwierdzenia wykonanych robót dokonywana była przez inżyniera kontraktu. Wskazano, iż po zakończeniu prac powód nie miał dostępu do dokumentacji inżyniera kontraktu i spółek będących wykonawcą projektu. Ewentualnie powód wniósł o nałożenie na pozwanego zwrotu wszystkich kosztów postępowania na podstawie art. 100 zd. 2 kpc wskazując, iż nie znajdował zastosowania w sprawie art. 101 kpc, albowiem powód jako profesjonalny podmiot nie zareagował na wezwanie do zapłaty, nie weryfikując dokumentacji.

W piśmie procesowym z dnia 11 marca 2013 r. powód cofnął częściowo powództwo, w zakresie żądania zasądzenia kwoty 17.768,83 złotych, podtrzymując żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu oraz żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 154.990,76 złotych od dnia 21 lipca 2012 r. do dnia 12 października 2012 r. i od kwoty 44.711,55 złotych od dnia 22 czerwca 2012 r. do dnia 12 października 2012 r. Powód podkreślił, iż podtrzymuje stanowisko w zakresie jakości i terminowości wykonanych przez siebie prac, a cofnięcie powództwa o kwotę 17.768,83 złotych brutto uzasadniał przewidywanymi trudnościami w udowodnieniu wykonania tych prac, albowiem syndyk masy upadłości (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej, w odpowiedzi na prośbę o dostarczenie stosownych dokumentów, skierował odpowiedź, iż nie jest w posiadaniu dokumentów dotyczących robót wykonanych przez powoda.

W piśmie procesowym wniesionym w dniu 27 marca 2013 r. pozwany wskazał, iż powód nie sprecyzował w jakim zakresie cofnął powództwo, a pozwany w przypadku cofnięcia przez powoda powództwa bez zrzeczenia się roszczenia nie wyrażał zgody na cofnięcie powództwa, wnosząc o jego oddalenie. Pozwany podtrzymał żądanie oddalenia powództwa co do żądania zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 199.702,31 złotych oraz zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu.

W piśmie procesowym z dnia 17 kwietnia 2013 r. powód cofnął powództwo w zakresie żądania zasądzenia kwoty 17.768,83 złotych wraz ze zrzeczeniem się roszczenia co do tej kwoty, podtrzymując stanowisko w zakresie żądania zasądzenia zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy wP. utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 21 września 2012 r. w części, tj. w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 154.990,76 złotych za okres od dnia 22 lipca 2012 r. do dnia 12 października 2012 r. i od kwoty 44.711,55 złotych za okres od dnia 23 czerwca 2012 r. do dnia 12 października 2012 r. i kosztów procesu, a w pozostałym zakresie, tj. w zakresie kwoty 17.768,83 złotych i odsetek ustawowych od tej kwoty nakaz uchylił i umorzył postępowanie. Oddalono powództwo w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 154.990,76 złotych za dzień 21 lipca 2012 r. i od kwoty 44.711,55 złotych za dzień 22 czerwca 2012 r., kosztami wniesionych zarzutów obciążając pozwanego.

Wyrokiem z dnia 5 września 2013 r., sprostowanym postanowieniem z dnia 21 listopada 2013 r., Sąd Apelacyjny w Poznaniu uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w części, w jakiej utrzymany został w mocy nakaz zapłaty wydany w dniu 21 września 2012 r. w sprawie IX GNC 1148/12 w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 154.990,76 złotych za okres od dnia 22 lipca 2012 r. do dnia 12 października 2012 r. i od kwoty 44.711,55 złotych za okres od dnia 23 czerwca 2012 r. do dnia 12 października 2012 r. oraz w zakresie kosztów procesu, a także w punkcie 3 i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w P., pozostawiając temu

Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego oraz znosząc postępowanie przed Sądem I instancji na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2013 r.

Wyrokiem z 11 września 2014 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. uchylił nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w. P.w postępowaniu nakazowym w dniu 21 września 2012 r. w sprawie IX GNc 1148/12 co do odsetek ustawowych od kwoty 154.990,76 zł za okres od dnia 22 lipca 2012 r. do 12 października 2012 r. oraz co do odsetek ustawowych od kwoty 44.711,55 zł za okres od 23 czerwca 2012 r. do 12 października i w tym zakresie oddalił powództwo, kosztami procesu obciążył zaś pozwanego w całości, a szczegółowe rozliczenie tych kosztów pozostawia referendarzowi sądowemu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 30 stycznia 2012 r. Przedsiębiorstwo Handlowo – Produkcyjne (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P., w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, zawarła z (...) spółką akcyjną w W. umowę nr (...), której przedmiotem było kompleksowe wykonanie przez powoda rozbiórki obiektów A, B, C I w ramach realizacji inwestycji „Modernizacja Stacji (...) Etap II”, zgodnie z załącznikiem nr 1 do umowy. Przedmiot umowy obejmował nadto konieczność wykonania wszelkich prac podstawowych, pomocniczych oraz innych działań i czynności niezbędnych dla kompleksowej realizacji przedmiotu umowy, w sposób zgodny z warunkami kontraktu. Zakres robót obejmował również zgodną z przepisami utylizację powstałych w trakcie rozbiórki odpadów i przekazanie inwestorowi wskazanych przez niego materiałów pochodzących z rozbiórki, a także przekazanie pozwanemu dokumentów potwierdzających zgodną z przepisami utylizację materiałów z rozbiórki. Termin rozpoczęcia robót ustalono na dzień 31 stycznia 2012 r., a termin ich zakończenia na dzień 16 marca 2012 r. Termin zakończenia robót oznaczał datę bezusterkowego, protokolarnego ich przejęcia przez inżyniera kontraktu bądź zamawiającego. Do obowiązków zamawiającego należało zapewnienie kierownictwa robót w osobach przedstawiciela wykonawcy i kierownika budowy, zapewnienie kompleksowej obsługi geodezyjnej, przystępowanie do odbiorów robót zgodnie z umową oraz dokonywanie płatności w ustalonych w umowie terminach. Do obowiązków powoda jako podwykonawcy należało m. in. terminowe wykonanie i przekazanie wykonawcy całego przedmiotu umowy, jak i poszczególnych etapów robót, zgłoszenia do odbioru poszczególnych etapów robót, pod rygorem nie dokonania ich odbioru przez zamawiającego. Za wykonanie robót będących przedmiotem umowy zamawiający zobowiązał się zapłacić powodowi wynagrodzenie wstępne w kwocie 691.274,74 złotych netto, powiększone o należny podatek od towarów i usług (...). Wynagrodzenie strony umowy określiły jako ilościowo – ryczałtowe, ostateczne bowiem ustalenie wartości należnego podwykonawcy wynagrodzenia miało nastąpić po zakończeniu realizacji umowy, na podstawie iloczynu obmiaru jednostkowego wykonanych przez powoda robót (zatwierdzonego przez przedstawiciela wykonawcy lub kierownika budowy zamawiającego i cen jednostkowych określonych w załączniku nr 1 do umowy). Wynagrodzenie w kwocie 691.274,74 złotych netto dotyczyło całościowej realizacji przedmiotu umowy i zawierało wszelkie koszty związane z dokonaniem odbioru robót i utylizacji materiałów porozbiórkowych, wszelkie materiały oraz prace niezbędne do prawidłowego wykonania robót. Podwykonawca zobowiązany był przedkładać zamawiającemu wniosek o zatwierdzenie obmiaru robót oraz obmiaru zrealizowanych w danym miesiącu robót. Dokumentacja obmiarowa powinna być złożona u zamawiającego do 22 dnia miesiąca. Ustalono, że zatwierdzone obmiary robót zostaną każdorazowo utrwalone w Dzienniku Obmiarów. Podwykonawca miał prawo wystawiać częściowe miesięczne faktury VAT, do wysokości 100% stanu zaawansowania robót, potwierdzonych przez inżyniera kontraktu w książce robót oraz zatwierdzonych przez kierownika budowy zamawiającego w Protokole odbioru elementów robót. Faktury za wykonane roboty były płatne przez zamawiającego na rachunek bankowy podwykonawcy wskazany na fakturze, w terminie 30 dni od daty dostarczenia do zamawiającego poprawnie wystawionej faktury VAT. Inwestorem robót był (...) spółka akcyjna w P., która zawarła umowę z Konsorcjum, reprezentowanym przez (...) spółką akcyjną w W., (...) spółką akcyjną w W., (...) spółką akcyjną w W., (...) spółką akcyjną w P. i Przedsiębiorstwem (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w J., na realizację inwestycji „Aglomeracja M. – P.: Modernizacja Stacji (...) Etap II”. Podstawą zawarcia umowy z dnia 30 stycznia 2012 r. była oferta z dnia 26 stycznia 2012 r. oraz zlecenie nr (...) z dnia 26 stycznia 2012 r. W dniu 21 lutego 2012 r. inwestor (...) spółka akcyjna w P. zaakceptowała kontrakt z dnia 30 stycznia 2012 r. Podwykonawca w ramach inwestycji wykonał objęte umową z dnia 30 stycznia 2012 r. roboty, co o których jakości wykonawca bądź inwestor nie zgłaszali zastrzeżeń. Za wykonane roboty powód wystawił wykonawcy fakturę VAT nr (...) z dnia 10 kwietnia 2012 r. na kwotę 374.173,06 złotych, fakturę VAT nr (...) z dnia

23 maja 2012 r. na kwotę 44.711,55 złotych oraz fakturę VAT nr (...) z dnia 21 czerwca 2012 r. na kwotę 172.759,59 złotych. Termin płatności ww. faktur VAT powód określił odpowiednio na dzień 10 maja 2012 r., 22 czerwca 2012 r. oraz 21 lipca 2012 r. W dniu 16 maja 2012 r. (...) spółka akcyjna zapłaciła powodowi kwotę 152.000 złotych, tytułem części należności wynikających z faktury VAT nr (...). Pomimo wezwania do zapłaty z dnia 22 czerwca 2012 r., pozwany nie zapłacił powodowi we wskazanych przez niego terminach płatności, łącznie żądanej kwoty 439.644,20 złotych. Odbiór robót każdorazowo rozpoczynał się od zgłoszenia przez wykonawcę do Dziennika Budowy wpisu o zakończeniu etapu robót. Po wpisie inspektor nadzoru, z ramienia inżyniera kontraktu, miał obowiązek dokonać odbioru zgłoszonych przez wykonawcę robót, z reguły w okresie od 2 do 3 dni. W razie stwierdzenia przez inspektora wykonania robót prawidłowo i zgodnie ze sztuką budowlaną, sporządzany był protokół odbioru robót, na którym wymagane były podpisy inspektora nadzoru, kierownika budowy z ramienia generalnego wykonawcy i kierownika robót zatwierdzonego podwykonawcy. Protokół odbioru nie kwalifikował robót do zapłaty, do czego niezbędne były nadto karty obmiaru, których elementem były każdorazowo protokoły odbioru. Karta obmiaru była sporządzana przez generalnego wykonawcę, na podstawie protokołów odbioru robót zgłoszonych przez podwykonawcę w danym okresie rozliczeniowym. Karta obmiaru wymagała podpisu kierownika budowy, przedstawiciela wykonawcy i inspektora nadzoru. Cyklicznie w okresach miesięcznych sporządzane było przejściowe świadectwo płatności, na podstawie miesięcznego rozliczenia wykonawcy, którego załącznikiem były karty obmiaru. Podwykonawcy byli rozliczani a tym samym możliwość wystawienia faktury VAT przez podwykonawcę aktualizowała się od daty podpisania takiej karty obmiaru, potwierdzającej nadto prawidłowość wykonanych prac i nie wnoszenie przez wykonawcę zastrzeżeń wobec robót wykonanych przez podwykonawcę (§ 7 pkt 4 umowy z dnia 30 stycznia 2012 r.). Rozliczeniu podlegały tylko te elementy robót, które zostały w danym miesiącu zakończone. Karty obmiaru były przesyłane do inżyniera kontraktu przez wykonawcę (...) spółka akcyjna, a nie przez powoda. Karty obmiaru dotyczące faktury VAT z dnia 22 maja 2012 r. została przesłana przez wykonawcę do inżyniera kontraktu w dniu 12 czerwca 2012 r.

Sąd Rejonowy wskazał, że w świetle zgromadzonego materiału dowodowego i poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych, powództwo w zakresie przekazanym do ponownego rozpoznania należało ocenić jako nieuzasadnione. Stwierdził mianowicie, że powód w niniejszej sprawie nie wykazał, by zasadne było żądanie zapłaty na jego rzecz odsetek ustawowych od kwoty 154.990,76 złotych za okres od dnia 22 lipca 2012 r. do dnia 12 października 2012 r. oraz od kwoty 44.711,55 złotych za okres od dnia 23 czerwca 2012 r. do dnia 12 października 2012 r. Pozwany zakwestionował bowiem zasadność domagania się wspomnianych odsetek ustawowych w świetle postanowień umowy z 30 stycznia 2012 r. (§ 7). Strona powodowa podnosiła, iż faktury VAT zostały wystawione po potwierdzeniu protokołów wykonanych robót przez Dyrektora Finansowego Kontraktu. W odpowiedzi na zarzuty, iż faktury VAT zostały wystawione przedwcześnie wskazano, iż weryfikacja i zatwierdzenie wykonanych robót dokonywana była przez inżyniera kontraktu, a powód po wykonaniu wszystkich robót nie miał dostępu do dokumentacji inżyniera kontraktu i spółek będących wykonawcą projektu. Odnosząc się do tej kwestii Sąd wskazał, że zgodnie z umową (§ 7), podwykonawca ma prawo wystawić faktury VAT do wysokości 100% zaawansowania robót potwierdzonych przez Inżyniera Kontraktu w książce obmiarów oraz zatwierdzonych przez Kierownika Budowy Zamawiającego w Protokole Odbioru (...). W dalszej części § 7 umowy wskazano, że należności będą płatne w terminie 30 dni od daty dostarczenia do Zamawiającego poprawnie wystawionej faktury VAT. W ocenie Sądu I instancji nie uległo wątpliwości, że treść § 7 umowy określa warunki konieczne, które muszą być spełnione, by podwykonawca w ogóle miał prawo wystawienia faktury VAT. Zatem roboty objęte fakturą musiały być zarówno potwierdzone przez Inżyniera Kontraktu, jak i zatwierdzone przez Kierownika Budowy Zamawiającego. W konsekwencji - tylko faktura spełniająca wspomniane wymogi daje podstawę domagania się płatności, co podkreśla § 7 pkt 5 umowy. Odmienna wykładnia umowy nie mogła się ostać bowiem § 7 pkt 4 i § 7 pkt 5 logicznie się uzupełniają – punkt 4 określa przesłanki wystawienia faktury, punkt 5 nawiązuje do tych przesłanek stanowiąc, że 30-dniowy termin zaczyna biec od daty dostarczenia faktury wystawionej poprawnie, tj. zgodnie z wymogami określonymi przez strony. Faktury objęte pozwem nie spełniały podanych warunków, nie stwarzały zatem stanu wymagalności roszczenia. Wymagalność roszczenia oznacza bowiem stan, w którym uprawniony może skutecznie domagać się realizacji roszczenia (jego powództwo nie będzie przedwczesne). Powód w umowie z dnia 30 stycznia 2012 r. dobrowolnie zgodził się na procedurę, od której było

uzależnione wystawianie faktur VAT, tym samym nie było podstaw do kwestionowania mocy obowiązującej § 7 umowy.

Zażalenie na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie 2 powyższego wyroku złożył pozwany wnosząc o jego zmianę i obciążenie kosztami procesu powoda w całości oraz zasądzenie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Z kolei apelację od powyższego wyroku złożył powód zaskarżając go w części, w punkcie 1 oraz wnosząc o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy wP. w postępowaniu nakazowym w dniu 21 września 2012 r. w sprawie o sygn. akt IX GNc 1148/12 co do odsetek ustawowych od kwoty 154.990,76 zł za okres od dnia 24 sierpnia 2012 r. do 12 października 2012 r. oraz co do odsetek ustawowych od kwoty 44.711,55 zł za okres od 13 lipca 2012 r. do 12 października 2012 r. oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie art. 647¹ § 5 kc poprzez jego błędną wykładnię polegającą na pominięciu okoliczności, że pozwany ponosi odpowiedzialność solidarną za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę;
2. naruszenie art. 232 kpc w zw. z art. 6 kc poprzez błędne przyjęcie, że strona powodowa nie wywiązała się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z której wywodzi skutki prane, tj. iż domagając się zapłaty na swoją rzecz, nie udowodniła faktów uzasadniających to żądanie, a tym samym nie wywiązała się z obowiązku wynikającego z art. 6 kc;
3. naruszenie art. 227 kpc w zw. z art. 233 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w celu ustalenia faktów mających znaczenie dla sprawy oraz mimo, że dowody te są wiarygodne i spójne z resztą materiału dowodowego, co w konsekwencji skutkowało błędnym ustaleniem, że powód w niniejszej sprawie nie wykazał zasadności zapłaty na jego rzecz odsetek ustawowych na mocy w/w nakazu zapłaty.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie. Wbrew jej wywodom, zaskarżony wyrok jest trafny i nie ma podstaw do jego podważenia. Odmiennie jednak motywy kierowały Sądem Okręgowym w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu Okręgowego, powodowi w ogóle nie przysługiwało roszczenie przeciwko inwestorowi (pозwanemu) w zakresie roszczenia odsetkowego. Zauważyć należy, że następstwem zgody inwestora na zawarcie umowy między wykonawcą a podwykonawcą jest powstanie po jego stronie ustawowej, solidarnej odpowiedzialności za dług wykonawcy. Odpowiedzialność ta ma charakter gwarancyjny, gdyż nie jest wynikiem wspólnej lub jednakowej sytuacji dłużników, ani udziału w odpowiedzialności za tę samą szkodę, tylko - powstając z mocy przepisu szczególnego *ius cogens* - prowadzi do dodatkowej gwarancji uzyskania świadczenia przez wierzyciela. Istotną cechą tej solidarności nie jest zobowiązanie inwestora do spełnienia świadczenia, tylko ponoszenie przez niego odpowiedzialności za spełnienie świadczenia (*verba legis*: za zapłatę wynagrodzenia) przez wykonawcę. Innymi słowy inwestor w istocie nie jest współdłużnikiem w wykonaniu zobowiązania. Wynikają stąd znaczące różnice sytuacji prawnej inwestora i wykonawcy, w szczególności ich obowiązki (powinno zachowania) nie muszą być identyczne, a stosunki wewnętrzne wynikające z umowy inwestor - wykonawca oraz postanowienia wykraczające poza świadczenie ciążące na wykonawcy z umowy wykonawca - podwykonawca pozbawione są znaczenia prawnego dla przedmiotu i zakresu odpowiedzialności inwestora. Podkreślenia wymaga, że zakres przedmiotowy odpowiedzialności inwestora ograniczony jest w art. 647¹ § 5 kc do wynagrodzenia należnego podwykonawcy od wykonawcy. W judykaturze wyrażono pogląd, który tutejszy Sąd w pełni aprobuje, że wykładnia gramatyczna art. 647¹ § 5 kc przemawia za

ograniczeniem odpowiedzialności inwestora wyłącznie do wynagrodzenia (należności głównej). Jak zauważył Sąd Najwyższy w wyroku z 5 września 2012 r. (V CSK 91/12, LEX nr 1275009), wykładnia taka znajduje wsparcie w innych przepisach ustawowych. W myśl art. 371 kc działania i zaniechania jednego z dłużników solidarnych, polegające zarówno na czynnościach prawnych jak i działaniach faktycznych, nie mogą szkodzić współdłużnikom, zatem być źródłem szerszej ich odpowiedzialności. Powyższe unormowanie oraz wyjątkowy, gwarancyjny charakter obowiązku ciążącego na inwestorze i brak jego wpływu na spełnienie świadczenia w terminie przez wykonawcę przemawiają przeciwko takiemu rozszerzeniu odpowiedzialności ex lege, oraz przeciwko uznaniu że termin spełnienia świadczenia przez wykonawcę wynika z właściwości zobowiązania w rozumieniu art. 455 kc, zatem za przyjęciem, że - co do zasady - zobowiązanie inwestora wobec podwykonawcy do zapłaty wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę ma charakter bezterminowy. Za dopuszczalne należy jednak uznać oznaczenie terminu zapłaty wynagrodzenia przez inwestora na rzecz podwykonawcy poprzez złożenie stosownego oświadczenia woli przez inwestora. Dodatkowymi argumentami uzasadniającymi przedstawione stanowisko są po pierwsze możliwość przyjęcia w umowie wykonawca-podwykonawca innego, wcześniejszego jak w umowie inwestor-wykonawca, terminu zapłaty wynagrodzenia wyprzedzającego wymagalność roszczenia wykonawcy o zapłatę wynagrodzenia z umowy o roboty budowlane, po drugie zagrożenie dublowaniem odsetek za opóźnienie powstałe z przyczyn leżących po stronie wykonawcy i inwestora, prowadzącego do podwójnego przysporzenia na rzecz podwykonawcy. Z całą pewnością należy ponadto wykluczyć, na podstawie powołanych przepisów, dalej idącą odpowiedzialność inwestora wobec podwykonawcy, w szczególności za zawinione działania (zaniechania) wykonawcy wyrządzające szkodę, za wydatki związane z dochodzeniem roszczenia bezpośrednio przeciwko wykonawcy.

Sąd odwoławczy stoi zatem na stanowisku, że inwestor nie odpowiada za terminowe dokonanie zapłaty przez wykonawcę. W konsekwencji powód co do zasady nie może żądać od inwestora odsetek za opóźnienie.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że upadłość (...) S.A. została ogłoszona 11 czerwca 2012 r. z opcją układową, a 13.09.2012r. zmienione została postępowanie upadłościowe na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego. Zatem od dnia wszczęcia postępowania układowego ustanowiony jest zakaz spełniania świadczeń wynikający ze zobowiązań objętych układem zgodnie z art.87 puin, natomiast zgodnie z art. 92 ust. 1 puin, z masy upadłości mogą być zaspokojone odsetki od wierzytelności, należne od upadłego, za okres do dnia ogłoszenia upadłości.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 kpc, orzekł jak w sentencji oddalając apelację.

Z kolei odnośnie zażalenia pozwanego na postanowienie o kosztach procesu, Sąd Okręgowy uznał za uzasadnione zastosowanie w niniejszej sprawie art. 102 kpc. Przepis ten stanowi odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i zasady obciążania kosztami niezbędnymi i celowymi. Regulacja art. 102 kpc ustanawia zasadę słuszności przewidującą możliwość nie obciążania strony przegrywającej kosztami postępowania w całości lub części. Sposób skorzystania z przepisu jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak to, w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 19 maja 2006, III CK 221/05, LEX nr 439151). Sąd Okręgowy wziął pod uwagę następujące okoliczności sprawy: uznanie roszczenia w przeważającej mierze przez pozwanego przy pierwszej czynności procesowej, zawinioną przez Sąd nieważność postępowania skutkującą uchynieniem wyroku przez Sąd Apelacyjny, wreszcie precedensowych charakter rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego z uwagi na fakt, że zagadnienie nie było dotąd przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. W rezultacie Sąd uznał, że uzasadnionym jest obciążenie stron kosztami postępowania w zakresie poniesionym. Toteż w tym zakresie zmienił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Sądem Rejonowym na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc oraz z art.108 § 1 kpc orzekł o kosztach postępowania..

SSO Jolanta Waltrowska SSO Tomasz Chojnacki SSO Wanda Migdał